

ശ്രീമദ് വാല്മീകി രാമായണം

കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡം

ക്ലാസ്-5 വൃത്തം ഇന്ദ്രവജ്ര

സർഗ്ഗം 30

28 മുതൽ 38 വരെയുള്ള പദ്യങ്ങൾ

ശ്രീരാമൻ, കിഷ്കിന്ധയിൽ കഴിയുന്ന കാലത്ത്, മഴക്കാലം കഴിഞ്ഞ് ശരത്കാലം വന്നുചേർന്നപ്പോൾ പ്രിയാവിരഹത്തിൽ ദുഃഖിതനായി ശരത്കാലത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നതാണ് സന്ദർഭം

1. ശാഖാസു സപ്തച്ഛദപാദപാനാം
പ്രഭാസു താരാർകനിശാകരാണാം
ലീലാസു ചൈവോത്തമവാരണാനാം
ശ്രീയം വിഭജ്യാദ്യ ശരത് പ്രവൃത്താ

സാരം- ഏഴിലം പാലകളുടെ ശാഖകളിലും, നക്ഷത്രങ്ങളുടേയും സൂര്യന്റേയും ചന്ദ്രന്റേയും പ്രഭകളിലും, ഉത്തമഗജങ്ങളുടെ വിഹാരങ്ങളിലുമായി തന്റെ സൗഭാഗ്യത്തെ വിഭജിച്ചുവെച്ച് ശരത്കാലമാരംഭിച്ചു.

2. സമ്പ്രത്യനേകാശ്രയ ചിത്രശോഭാ
ലക്ഷ്മീ ശരത്കാലഗുണോപപന്നാ
സൂര്യാഗ്രഹസ്തപ്രതിബോധിതേഷു
പദ്മാകരേഷാഭ്യധികം വിഭാതി

സാരം- പലതിനെയുമാശ്രയിച്ചു വിചിത്രകാന്തിയോടു കൂടിയ ശരത്കാല ഗുണങ്ങളോടുചേർന്ന സൗഭാഗ്യലക്ഷ്മി ഇപ്പോൾ, സൂര്യന്റെ കൈത്തലോടലേറ്റ് ഉന്മേഷമാർന്ന താമരപ്പൊയ്കകളിൽ അത്യധികമായി ശോഭിയ്ക്കുന്നു.

3. സപ്തച്ഛദാനാം കുസുമോപഗന്ധീ
ഷ്ടപാദവൃന്ദൈരനുഗീയമാനഃ
മത്തദിപാനാം പവനാനുസാരി
ദർപ്പം വിനേഷ്യന്നധികം കരോതി

സാരം- ഏഴിലം പാലപ്പൂക്കളുടെ ഗന്ധം കലർന്നതും വീൻകൂട്ടങ്ങളുടെ ഗാനാനുയാധിയുമായ മാരുതൻ മദഗജങ്ങളുടെ മദത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.

4. അഭ്യാഗതൈശ്ചാരുവിശാലപക്ഷൈഃ
സരപ്രിയൈഃ പദ്മരജോവകീർണ്ണൈഃ

മഹാനദീനാം പുളിനോപയാതൈഃ
ക്രീഡന്തി ഹംസാഃ സഹ ചക്രവാകൈഃ

സാരം- വർഷകാലാനന്തരം വന്നു ചേർന്നവയും സുന്ദരവും വിശാലവുമായ ചിറകുക
ളോടു കൂടിയവയും, തടാകങ്ങളോടു പ്രിയമുള്ളവയും, താമരപ്പൂമ്പൊടി പുരു
ശരീരത്തോടു കൂടിയവയും, മഹാനദികളുടെ പുളിനങ്ങളിലെത്തിച്ചേർന്നവയുമായ
അരയന്നങ്ങൾ ചക്രവാകപ്പക്ഷികളോടു കൂടി കളിച്ചുല്ലസിക്കുന്നു.

5. മദപ്രഗല്ഭേഷു ച വാരണേഷു
ഗവാം സമുഹേഷു ച ദർപിതേഷു
പ്രസന്നതോയാസു ച നിമ്നഗാസു
വിഭാതി ലക്ഷ്മീർ ബഹുധാ വിഭക്താ

സാരം- മദോന്മത്തരായ ഗജങ്ങളിലും, മദിച്ചുനടക്കുന്ന ഗോക്കളുടെ സമൂഹത്തിലും,
തെളിനീരാർന്ന നദികളിലുമായി സൗഭാഗ്യലക്ഷ്മി പലവിധതത്തിൽ പരിലസിക്കു
ന്നു.

6. നഭഃ സമീക്ഷ്യാംബുധരൈർവിമുക്തം
വിമുക്തബർഹാഭരണാ വനേഷു
പ്രിയാസ്വരക്താ വിനിവൃത്തശോഭാ
ഗതോത്സവാ ധ്യാനപരാ മയൂരാഃ.

സാരം- കാർമേഘമൊഴിഞ്ഞ ആകാശത്തേക്ക് നോക്കി പീലിച്ചാർത്തെല്ലാം
ഒതുക്കിവെച്ച് മയിലുകൾ വനങ്ങളിൽ, പ്രിയതമമാരിൽ അനാസക്തരായും, വർണ്ണ
ശോഭ കുറഞ്ഞവരായും, ഉത്സാഹമില്ലാത്തവരായും, ധ്യാനപരന്മാരായും കഴിയു
ന്നു.

7. മനോജ്ഞഗന്ധൈഃ പ്രിയകൈരനല്പൈഃ
പുഷ്പാതിഭാരാവനതാഗ്രശാഖൈഃ
സുവർണഗൗരൈർനയനാഭിരാമൈ-
രുദ്യോതിതാനീവ വനന്തരാണി

സാരം- സുഗന്ധപൂർണ്ണങ്ങളായി ധാരാളമായി കാണുന്ന വേങ്ങമരങ്ങൾ, പുഷ്പലാരം
കൊട് ചാഞ്ഞ കൊമ്പുകളോടു കൂടി സ്വർണ്ണവർണ്ണമാർന്ന് നേത്രാനന്ദകരങ്ങ
ളായി വനാന്തരങ്ങളെ പ്രകാശിക്കുന്നു.

8. പ്രിയാനിതാനാം നളിനീപ്രിയാണാം
വനേപ്രിയാണാം കൂസുമോദ്ഗതാനാം
മദോത്കടാനാം മദലാലസാനാം
ഗജോത്തമാനാം ഗതയോദ്യ മന്ദാഃ

സാരം- പിടിയനകളോടുകൂടിയവരും, താമരപ്പൊയ്കകളിൽ ആസക്തന്മാരായിട്ടുള്ളവരും, കുമ്പസാരകാരന്മാരിൽ ആർത്തിപൂ വരും, മദംപൂ വരും, മദലാലസമാരുമായ കൊമ്പനാനകൾ മന്ദഗാമികളായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു.

- 9. വൃക്തം നഭശ്ശസ്ത്രവിധൗതവർണം
കൃശപ്രവാഹാനി നദീജലാനി
കല്പഹാരശീതാ: പവനാ: പ്രവാന്തി
തമോ വിമുക്താശ്ച ദിശ: പ്രകാശ:

സാരം- ആകാശം വാളുപോലെ മിന്നുന്ന വിധത്തിലായി നദികളെല്ലാം ഒഴുകിന്റെ ശക്തി കുറഞ്ഞ് മെലിഞ്ഞു തുടങ്ങി. കാറ്റ് കല്പഹാരകുമ്പസാരശീതളങ്ങളായി. ദിക്കുകളെല്ലാം ഇരുട്ടൊഴിഞ്ഞു പ്രകാശിക്കുന്നവയായി.

- 10. സൂര്യാതപക്രാമണ നഷ്ടപങ്കാ
ഭൂമിശ്ചിരോദ്ഘാടിതസാന്ദ്രരേണുഃ
അന്യോന്യവൈരേണ സമായുതാനാ-
മുദ്യോഗകാല്യോദ്യ നരാധിപാനാം

സാരം- വെയിലേറ്റ് ഭൂമിയിലെ ചെളികെട്ടിക്കിടന്നതെല്ലാം ഉണങ്ങിത്തുടങ്ങി. കുറെ കാലത്തിനുശേഷം ധാരാളമായി പൊടി പാറാൻ തുടങ്ങി. പരസ്പരശത്രുതയുള്ള രാജാക്കന്മാർക്ക് യുദ്ധംചെയ്യാനുള്ള കാലവും വന്നു കൂടി.